

SZERKESZTŐI IRODA:

Belsőpostára 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva
Egy évre 18 frt. | Nagyjedőre 4 frt.
Félre 8 frt. | Egy hónap helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik az „Ellenzék” mindennap, a vasár- és ünnepnapok kivételével.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzp. utca 33. szám.

A HIRDETÉSI DÍJAK

alku útján állapítottak meg. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.

Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt nyújt a kiadó-hivatal.

Nyitvateri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Lapunk mai számának tartalma: Megyék és városok. — Politikai hírek. — Dácia multjából. — Országgyűlés. — Ugron Gábor interpellációja. — Irányi Dániel beszéde. — E. M. K. E. kimutatásai. — Az ügyvédek az új főispán ellen. — A szászvárosi elöljáróság. — Művészet és tudomány. — Kirándulás Erdélyországba. — Mindenféle. — Tárca: A kenderes föld ára. (Tompá Kálmán.)

Megyék és városok.

Hol vagy Beksics Gusztáv, te geny-faló pennás lovagja és fogadatlan prókátor a városoknak és városi polgárságnak? Hol vagy most, mikor nem nyularku mondatos vezércikkben kell szólni a régi jó magyar nemességet persze jó honorárium mellett, „megrendezésre”, a Nemzetben és Pesti Hírlapban, hanem a városi polgárság, az iparos, a kereskedő, a dolgos, a művelt városi polgárság igazságos érdekeit kell védelmezni és szóval védelmezni a törvényhozás terneiben? Igen, hol vagy te szájjas „polgárvédő”, ki csak ámtani tudod a jóhiszemű vargákat és grájz-lereket a te sornáljaidban a te hencze-gó „liberalizmusoddal”, de amikor urad és istened, a geszti földes ur ellen kelne sikra szállani, hogy felszólal a városi polgárság érdekében: akkor el-némulsz, mint a hal?

És hol vagytok ti: doktorok, professzorok, iparosok, kereskedők s a többi városi elemek és százház vezérek, kik választásoknál olyan szebb ügyhöz méltó lelkesedéssel, hazafisággal és „áldozatkészséggel” (?) korteskedtek, erőszakoskodtak, lótkot-futtok a „szabad-elmű” kormány érdekében, a „haza” érdekében, a „haladás” érdekében?

Igen: hol vagytok ti, lármás „vezér-elemek”? Avagy nem látjátok, mit szándékozik elkövetni a ti imádott, providenciális, bölcs, páratlan belátású vezérek? Nem látjátok, hogy midőn a városi municiplumokkal szemben fenn tartja tartani jövőben is az eddigi hal-talanul igazságtalan szervezetet a köz-igazgatási kiadások fedezése tárgyában: egyenesen a jövő magyar állam leg-egészségesebb, legbiztosabb, legerősebb védőváltat aknázza alá?

És ha látjátok, tudjátok ezt: miért nem szólaltok fel?

Valóban jellemző jelensége napjainknak egyfelől az a jóhiszeműség s másfelől az a szemérmetlen szédelgés, amivel az emberek a közdolgok intézését fogadják és a közvéleményre mint helyeseket rádisputálni igyekeznek, csak — rebachjok legyen belőle.

Vagy ki nem hallott iparosokról és kereskedőkről, kik városi cenzum-páterek és mint ilyenek tele torokkal

kiabálnak, panaszkodnak és szitkozód-nak úton útfélen, általában az adók s kü-lönösképen a városi pótdadók elviselhe-tetlensége miatt? De azért hűségesen szavaznak a kormánypárt jelöltjeire, korteskednek, lótnak-futnak megválaszt-atásuk érdekében. És miért?

Mert egy kis építési, egy kis szál-lítási vállalatot kaptak, mint asztalo-sok, mint kőművesek, mint kárpitosok valamely állami intézet számára, vagy pedig egy kis arany érdemkeresztet-re-mélek.

Avagy ki nem hallott országos képviselőkről, kik városi bizottsági köz-gyűléseken mint cenzumpáterek a leg-tüzebb ellenzői a városi pótdadók meg-szavazásának; de azért a Képviselőház-ban gyáván meglapulnak és a minisz-terelnök parancsszavára minden terhet és igazságtalan intézkedést megszavaz-nak a városi polgárság vállaira?

Ismételjük: a legkiáltóbb igazság-talanság, midőn a municiplumok újá-szervezéséről levén szó, a városi tör-vényhatóságokat meghagyják eddigi nyomorult helyzetükben, minél fogva nemcsak saját önkormányzati kiadásai-kat kell saját vagyonuk és polgáraik terhére hordozniuk s nemcsak az álla-mi adminisztrációt kell saját zsebökből fedezniük, de kényszerítettek a megyei törvényhatóságok összes állami dota-ciójához is hozzájárulni, sőt még az állami kormányzat is akként rendezte-tik be, hogy városokban tulajdonképp az állam helyett is minden, minden álla-mi feladatot a városi törvényható-ság, a városi polgárság teljesítsen!

Mert tulajdonképp abban van a vá-rosi municiplumok legnagyobb sérel-me, hogy érettek és miattok az egész állami gépezet tulajdonképp édes-keveset tesz, mert az állam helyett is mindent a municiplum végez: s mégis sem dotációt nem kapnak, sem terheik nem könnyítenek.

Mert először is: Városoknak semmi szükségük az adófelügyelőkre, a tanfelügyelőkre, az erdőfelügyelőkre, az adóhivatalokra, az adópénztárakra, a jóság- és erdő-bányaigazgatóságokra, a közegészségügyi felügyelőkre, a finácizsokra, a csend-őrekre és a többi megszámálhatatlan állami közegre és intézményre. Körül-belől egyesgyedül a juszticiát veszi igénybe a városi polgár; a többi köz-dolgot elviselheti saját maga, sőt az állam érdekében is a sajátjából fizetett saját organumaival. Mindazokra az állami funkcionáriusokra kilencz-venkilenc század részben a vidéki, a

megyei lakosság és az állam ottani ér-dekeiért van szükség.

És mégis: nem elég, hogy mind-ennek költségeihez a városi polgár épen oly mértékben hozzájárul, mint a me-gyei, de még a falusi népség autonó-mikus kiadásainak terhére is, részben legalább, a városi polgár is kénytelen hordozni.

Amíg t. i. le nem roskad az elvi-selhetetlen terhek alatt.

Mert a városokban az életnek, a viszonyoknak, a helyzetnek száz meg száz olyan következménye van, mit nem lehet ignorálni, aminek kielégítése sok pénzzel jár és aminek teljesítése nemcsak speciális városi, hanem ál-talános állami és nemzeti érdek. A városi municiplum nem elégedhetik meg, hogy mint a megye, egy-egy rosz utat megcsináltasson vagy egy szolga-bíró s egy szolgabírói irnokot jól-rosz-szul dotáljon. Egy városnak számtalan olyan kulturális alkotást kell létesítnie és fenntartani, még pedig nemcsak saját polgárai, de az egész ország, az egész nemzet haladása érdekében, mikről a megyéknek és megyei polgár-ságnak még ideája sincs.

Am honnan vegye rá a pénzt, mi-kor önkormányzati és az állami adminis-tráció közvetítésére tett kiadásai teljesen kimerítik erejét? Meg kell csak nézni a városok budgetjét, meg kell csak vizsgálni háztartásukat: hogyan görnyed egy Szeged, egy Pozsony, egy Temesvár, egy Nagy-Várád, egy Ko-lozsvár az elviselhetetlen terhek sulya alatt! Még pedig nem a rosz gazdál-kodás, nem a pazarlás miatt, hanem az ezerféle követelmény miatt és a velök szemben a törvényhozás és kormány részéről tanúsított mostoha bánásmód miatt. Hiszen minden város 40-50-100 ezer forint kiadást évenként csak a katoná-tartásra!

S ezzel szemben hiában hivatkoz-nak fizetett tollak arra, hogy: Ime eb-ben a városban annyi állami hivatal és más állami intézet van összehal-mozva, hogy ott évenként a kir. adó-hivatal milliókat meg milliókat fizet ki és eként szétoszt a városi polgárság kö-reiben. Mert azokért a milliókért meg-adja a városi polgárság is a viszonér-téket: ad ugyanannyi értékű cipőt, ruhát, élelmet, kényelmet, lakást azok-nak az állami hivatalnokoknak és álla-mi intézeteknek, melyeket utóvégre is az állam saját érdekében városok-ban kell hogy elhelyezzen; hiszen sem egyetemet, sem törvényszéket, sem laj-dinántot csak nem szállásolhat ki a

kormány a havasok tetejére, félreeső falvakba!

Végzetes bünt követ el tehát, a kiáltó igazságtalanságon kívül, a ma-gyar törvényhozás midőn a városok-at annyira nyomja és elviselhetetlen terhek rárakásával a nemzeti kultúra, haladás és megismosodás legerőteljesebb tényezőit fejlődésükben megakasztja.

Ez a botor politika még keserűen, nagyon keserűen megfogja bosszulni magát!

Egy városi polgár.

Politikai hírek.

A főrendek és képviselők közti érint-kezés szabályozása tárgyában kiküldött bi-zottság az eljárásra nézve abban állapodott meg, hogy albizottság küldessék ki, mely először állapítsa meg, hogy mily kérdések tárgyalandók a törvény alapján a bizottság által, és ha az albizottság a kérdésekre nézve megállapodott, tegyen javaslatot a kér-dések mily módon való megoldása iránt.

Püspöki értekezlet Budapesten. Simor János hercegprímás, decz. 10-én kíséreté-vel a fővárosba érkezik, hogy a püspöki karral több fontos tárgyban, s különösen a kongrua ügyében konferenciát tartson.

Az angol választások. Londonból je-lentik decz. 9-ről: Eddig összesen 321 sza-badelvű, 248 konzervatív és 76 Parnell-párti képviselőt választottak meg.

Római papok segélyezése. a vallásügyi miniszter, a gr. kel. egyházi cselőke a f. évre törvényhatóságilag megszavazott jsva-dalomból, az erdélyi gr. kel. román fő-egyházmezei lelkészek és egyházközségek segélyezésére szolgáló összegből, Szucs-Simon rusori gr. kel. román lelkésznek 80 frt. Préda János petrillai gr. kel. román lelkésznek 50 frt államsegélyt engedélyezett.

Uj törvényszéki elnök. A gyulafehérvári kir. törvényszékhez a király Hen-ter Gábor ottani kir. ügyész, elnöké né-vén az a hivatalos lap tegnapi száma közli a kinevezést.

Dácia multjából.

Augustus uralkodása előtt már egy pár századig a Duna bal vidékeit a Tiszá-tól a Dana kifolyásáig a barzias dákok lakták. Augustus korában a vitéz ijjászok — sauromatae — a dákokat az erdélyi he-gyek közé űzve, a Tisza lápos vidékein ál-ladozva letelepedtek. Ott laktak Traján Da-ciója, a góth és hun birodalmak alakulása és széthomlása idején (Plinius hist. nat. 1. IV. c. 12. Tacitus hist. III. c. 5. Diacassim LXXII. 8.) ott találták őket az avarok, bol-gárok, kozárok és a honfoglaló s alapító magyarok is.

Augustus óta a dák-birodalom, a ró-mai hódítás után Traján Daciája a Duna balpartján a mesztől a Duna kifolyásáig

terjedő területet foglalta magában, tíz-százezer lépés területben. Eutropius VIII. 2.

Teljesen meghódítván Traján Daciát, az egész birodalomból határozatlan számú népet szállított abba, a földművelésre és vá-rosok építésére.

A római birodalomnak, mely az At-lanti-Oceántól az Eufratesig; a Dunától Arabia és Afrika sivatagjáig terjedt, mely XI. régiában: 112. provinciát foglalt s 180.000 földirati mértföldnél többet tett, melyik régió vagy provinciából miféle fajú népe vagy népei szállítottak gyarmatosok-ként Traján Daciájába, Eutropius nem nevezi meg. A Moeeiakban lakott Dakrin-gók voltak azok, kiknek a rómaiak a város építésének 927 és 971. éveiben, évenkénti fizetést és Daciában lakást rendeltek, an-nak oltalmazásáért. (Diacassius, Reimann ki-adás pag. 117. 1335.

Rómának, a három világrész zsarnoká-nak hatalma Traján, a legnagyobb római császár alatt tetőpontját érte és delén állott, halála után pedig hanyatlani kezdett. A nagy mű, melyet Róma 870. éven át annyi igazságtalansággal, oly merev következetes zsarnok akarattal és dermesztő vas-kezk-kel összerakott negyedfél száz alatt a féktelenség és öröklött harag és boszu által romba döntetett.

Rómának a Terrarum gentiumque dea-nak hatalmát megdöntötték az annyi népfajból és földrészekből s legnagyobb igaz-talansággal össze erőszakolt birodalom nagy-sága, a Traján után következett uralkodók embertelensége, Italia féktelenedése és a prefekturák, régiák és provinciák öröklött haragos boszúja.

A Trajánt követett méltatlan császár-rok megteledekezve a római köztársasági erényről, Augustus és Traján eszméi di-csőségéről, mind mélyebbre süllyedtek a gyengeségek és bűnök özönébe, zsarnokság és féktelenség, zsarolás és hivalkodás, dob-zódás és aljas fertelmek váltakoztak a trón-on. Megjött az elmaradhatatlan eredmény, a nép általános romlása, a katonaság fék-telenedése, a hivatalnokok háborítlan zsaro-lása, s mint az említett embertelenségek-nek megtörője a nép és katonai lázongások.

A birodalom az Atlanti-Oceántól az Eufratesig, a Dunától és Kárpáttól Afrika és Arabia sivatagjáig forradalomban állott, a trón annyiszor szennyyezve, annyi förlöt-tal piszkolva, a sasok megtépre, a hódító fegyverek megtompulva, tehetetlenekké let-ték. Italia népe a szorosabb értelemben vett római birodalom, a honnan adott rend, erő, hatalom sugárzott, nem birta magát rendez-ni, erősíteni s hatalmassá tenni többé, an-nál kevésbé volt képes a prefekturákat, re-giókat, provinciákat fékezni és a vándor-lásnak indult népeket feltartóztatni.

gyos hó ugyancsak ropogott a léptei alatt. Ment egyenesen ki a városból azon az uton, mely ebesfalva felé vezet.

Meg se állott a hegytetőig. Onnan aztán még egyszer visszanezett. Jól látta aint a fehéregyházi uton a cselédes sze-kerek egymást követve haladnak tova. A Hargita szele még a leányok danáját is elhozta hozzáig.

És azon a hosszú uton, a kocsmatól eddig, most ért rá csak hogy egy könnyet ejtsen.

Hamar letörtülte. — Az a bajom, hogy sirjak! kiáltott fel keserűen. Még is érdemlik hogy sirjak. . . . Még az anyám is megcsalt! . . . El-űzött hazulról! . . . Nó ha elűzött, el is megyek! . . .

Ezzel maga elé vette az utat s meg se állt a holdvilági hídig.

Itt kibontotta átalvetőjét, kivette a mátká inget, meg a himzett nyakraválót, aztán előkereste a kebeléből bérét, kivette belőle a 20 frtot, a kenderes föld árát, közé göngyöltette az ingnek meg a nyakrava-lónak és beledobta a zajló Küküllőbe.

— No te Küküllő! amikor te azokat a rongyokat fölfelé viszed, akkor megyek én is arra felé! . . .

Marasztották itt is, ott is — nem! nem maradt; talán hogy a Küküllő látva, a Fehér Nyikó bele ömlött vize vissza csa-logassa! . . .

Hogy annál messzebb legyen: meg sem állt Kolozsvárig.

Hej! Kolozsvár pedig elég nagy vá-roz arra, hogy egy ilyen szegény árva szé-kely leányt úgy elnyeljen, mint ahogy a Küküllő elnyeli a Fehér Nyikó vizét. . . .

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA

1885. December 10.

A kenderes föld ára.

— Rajz. —

Írta: Tompa Kálmán.

— Az „Ellenzék” eredeti tárczája. —

(Vége.)

Halotta is ő, hogy ezek mit bolondoz-nak! Most csak arra gondolt, hogy ha ő is lemegy Ebesfalvára, mint a többi, ha vagy egyszer megakarná is látogatni Simó Áron, a messzeségtől nem tudná megláto-gatni. Megmarad Segesváron.

Ugy is tett. Hiába kérték a többiek:

— Jöszte te bolond! Több világot lát, aztán legalább magyarul beszélhetsz a gazdádval.

Nem ő! Ott maradt! . . .

Igaz volt Bedő Rákinak, hogy egy szegény nem a világ, eltelik az Szamos-Újvárt is. El is tett.

Hanem annak az özvegy szász papné-nak se volt többet olyan cselédje, mint Ábrám Lidi, akit bottal se lehetett volna a táncba kergetni.

Hogy is ment volna el! Hátha épen akkor találja Simó Áron keresni, amikor ő táncban van! Mit mondana az az ember arra, hogy ő idegen legényekkel hancuzzon, mint a bögöziek, farkaskiak. Aztán kiért is meene?!

Hanem a bizony Simó Áron csak nem kereste fel.

Jobb, ha addig odabaza dolgozgat ma-gának, gondolta Lidi. Elkészíti, tesszem azt, a vőlegény mátká ingét, vagy csipkét köt, urkol a maga ingére.

Ugy is tett. Karácsony előtt három héttel már kész volt a mátká ing. Jó tö-mött török gyolcsból az utolsó ötésig maga varta. A mellére hat-hat ránczot hátra ötéssel, szép lyukacsosan; a gallérját, meg a kéz elejét lánczszemre.

Olyan szép is volt az az ing. Három-szor, négyszer is megnézte naponta, még se telt el a nézésével. Hát még, hogyha arra gondolt, aki azt majd viselni fogja. . .

Karácsony szombatján jókor reggel felpakolta az átalvetőjét, hogy amikor az ebesfalvi leányok megérkeznek, készen legyen.

Tíz óra felé be is állított Ferenczi Kalári.

— Készen vagy-e Lidi? Apád viszen haza.

Lidinek nem tetszett a tréfa.

— Hagyd el szegény apámat, hogy nyugodjék.

— No, no! ne izélj, hiszen nem az igazi apádat értem! Készen vagy-e? mert indulunk.

Lidi vállára vetette átalvetőjét s ami-kor az özvegy papnétól bucsut vett, az egy ujdonat új ezüst forintot adott neki:

— Aztért, hogy olyan jó voltál.

Odalenn a fogadóban együtt voltak a leányok, csak ő hiányzott. Amikor Lidi meglátta, hogy Simó Áron a szekeressük, elborította arcát a vér.

. . . Hát mégis csak! . . . Nem tudta megvárni, amíg haza megyek, előmbé jött.

— Hát kend jött értünk Áron bácsi?

— Hiszen, ha te nem lettél volna, jött volna nagypám.

Igy megpirítani! Lidi úgy érezte, mintha arcát elfutotta volna a láng. A többi leányok? — azok egy csöppet sem ütődtek meg ezen a nyílt vallomáson. Nyil-ván Simó Áron mindent elmondott nekik.

Hát ha el is? Ugy is csak megtud-nák. Bánja is ő.

Mikor aztán Simó Áron elpakkolta az ő átalvetőjét is a saroglyába, oda ment Lidi hozzá:

— Áron bátyám! ha valamit vásárolni akar kend s a pénzre van szüksége itt a kenderesföld ára átadom.

— Nem kell azt már Lidi fiam kívál-tani. Felelt Simó Áron.

— Nem-e? Hát tán anyámasszony ki-váltotta? kérdé Lidi s csak aztán vette észre, hogy milyen ügyetlenül kérdezett. Hát-ha most Simó Áron azt feleli:

Nem hát, hiszen ugy is az enyém lesz a farsangon s a háznál marad a föld is, a pénz is. . .

De bizony az egyebet felelt.

— Nem váltotta azt ki senki, de nem is kellett, hogy kiváltsa, mert elvettem az anyádat.

— Mit mondott kend? Kiáltott fel Lidi s amilyen piros volt az imént, olyan halovány lett egyszerre.

Volt ebben a Simó Áron beszédjében valami olyan fagyos, mint amikor az em-bert az uton, valamelyik fordulónál meg-csapja a Hargita szele.

A leányok csak elbámultak, hogy hát

Aurelián, a Traján után következő egyetlen gondolkodó császárt, megdöbbenve a birodalom válság felé siető helyzete, látta, hogy az annyi vérről meghódított, annyi vér és vagyon áldozattal így alatt tartott Daciát többé megőrizni nem lehet, hogy tehát legalább a gyarmatosokat megmenthesse, a góthokkal, kik Illíriát és Moesiát már felidülták, békességet kötött. A béke tartama alatt lassanként kivonta Dákiából a katonaságot s a gyarmatosokat Dákia falvaiból és városaiból. Áttelepítette őket Moesiába.

Mintán Aurelián Dákiából mind kiszállította a római gyarmatosokat és katonaságot, a góthusok megszállták azt és Traján Dákiájából nyugati góth birodalom része lett, mely csaknem egy századig állott fenn. Azon időtartam alatt váltakozó szerencsével harcoltak a rómaiak a góthusokkal, nem annyira Dákia visszafoglalásáért, mint a dunai határvonal védelméért.

Valens császár alatt nagy csapás érte a rómaiakat, mert a góthok a dunamenti légiókat tönkre verték, míálta lehetővé tették a Dunán való átkelésüket, megnehezítették a kétségessé tették a rómaiakra nézve a Duna és Adria közti földterület birtoklását.

Eutropius, a ki Valens alatt élt, azt írja, hogy azon időben Traján Dáciáját a góthok és gepidák birták.

Nemsokára a nagy csapás után, melyet a góthusok a rómaiakra mértek, az Al-duna történelmileg nevezetes völgyén előtörték Balambér vezérlete alatt a hunok, s elfoglalván az Adria és Kárpátok közti földterületet, a rómaiakat átszorították véglegesen az Adrián.

A hunokat felváltották a gepidák és góthok, azokat az avarok, az avarokat a vlakkok és bessenyők, ezeket a kozárok és bolgárok, az utóbbiakat a honfoglalás idején római legiók a Dunán át nem hatoltak, sem római sem más faj gyarmatosok a Duna és Kárpátok közti földterületre, és így a mai Erdélybe sem telepítettek.

A magyar honfoglaláskor benn találtattak a Garan vizétől a Morva vizéig morvák Svátópok, a Garan, Tisza és Kárpátok közt bolgárok és avar maradványok Zalan, Erdélytől a Szamos, Maros és Tisza közt kozárok, ijászok és avar remanentiak Men-Maroth, a Maroson túl Orsováig és a Dunáig bolgárok Gaád, Erdélyben az északi és keleti Kárpátok zugában székelyek, hun-remanentiak Onoz rabonbájuk, északon és nyugaton kozárok Maroth alatt, Erdély közepén a Maros vidékein bessenyők és avar maradványok, a keleti Kárpátok alatt vlakkok Gél vagy Gaállal élőkön bizánti felsőség alatt.

A vlakkok, Vrszok, Magyarok és Baszkok szomszédságából a Don, Volga és Ural vidékeiről az Avar birodalom feloszlása után költöztek Havasalföldre és Erdélybe a keleti Kárpátok alá. A vlakkok földére telepítette Geiza a szászokat. Lásd Anonimust Nestor der alteste Jahr bucher der rusechen Geschichte pag. 45. Suida Eccl. hist der rebus Bizantinis pag. 38. A Bulgari Historiae genealogie des Tatares II. Endre 1224-ben a szászoknak adott privilégiumát.

Ez a Historia simplex et nuda veritas, ezzel szemben a Secarianu bucaresti történelmi tanár román történelme latinul: mendatium turpe; oláhul: hoher de mincunye; magyarul: wjdonsult hazugság.

Megelőző cikkemben nyilváníttam igérememhez képest ezen cikkemben a történelemmel igazoltam azt, hogy a most benn lakó nemzetiségeket: tótokat, szerbeket, németeket, svábokat, örményeket, oláhokat, szászokat és zsidókat honfoglaló elődeink, a hazában benn nem találták, így el nem nyomták és nyomhatták; ezzel igazoltam azt is, hogy a most benn lakó nemzetiségeket magyar elődeink bocsátották be, telepítették meg, s hogy ezek admiáltt vendég nemzetiségek, melyekről az 1222. évi alaptörvény XIX. szakasza ezt mondja: „hospites nationes secundum libertatem ab initio concessam teneantur.“ A nador opportunus boldogító által alussza az alaptörvény VII-ik példányán, a VI-ik példány Rómában a pápai archívumban a más öt példány a magyarországi hiteles helyek levéltárába zárva tartatik. Fészkelődhetnek tetszésük szerint a nemzetiségek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése decz. 9-én.

Az ötéves mandatumról szóló tvjavaslat tárgyalását tegnap folytatta a képviselőház és a vita alig volt élénkebb az első napénál. A miniszteri székeken Tisza K., Trefort és Pauler ültek.

Az elnök bejelentette a miniszterelnök átiratát, mely szerint a Franciaországgal

mult évben kötött hajózási engedménnyel szóló tvjavaslat a király által szentesített, a mi tudásul vétetett, s azután két kérvényt tett le a ház elé, melyek a kérvényi bizottsághoz tettek át.

Bejelentett két interpelláció és pedig Herman Ottó az igazságügyminiszterhez, kifogásolva a Curia II. büntetőtanácsának közlekedtelt hozott ítéletét kimutatta, hogy a ferblí játék mily veszedelmes, — Ugron Gábor a nagyváradi püspökség zilált anyagi viszonyai ügyében.

Mindkét interpellációt más helyen veszik olvasnók szószerinti szövegükben.

Az öt éves mandatum ügyét még egy személyes felszólalás előzte meg. Herman Ottó szót Darányi Ignác előadónak a tegnapi ülésben ellene mondott két igen súlyos vádjá ellen védekezve. Az egyik vád t. i. az hogy Herrman Otto a kuriát a ház előtt a sárba rántotta volna, s a második, hogy hazafiatlanságot követett el, midőn a főváros fejlődésének ellenségeül bizonyította magát. A kuriára nézve csak annyit mondott, hogy Magyarországon jelenleg a bírói kinevezések pártkintekéntek alá esnek, azért nem akarta kitenni a kuriát azon kudarcnak, hogy esetleg pártszempontból ítéljen. A fővárosra nézve csak annyit mondott, hogy: midőn a fővárost világvárossá emelik ezentul elhanyagolják a vidéket, mely a fővárossal szemközt Ázsiára emlékeztet. És ezelőzt különösen arra a rekonstrukciónális kimpadra, melyre az ő választói feszítve vannak, s melyet még Ázsiában is pénzért lehetne mutogatni.

Darányi Ignác válasza után tételt csak a Ház a napirend tárgyalására.

Az első szónok Irányi Dániel pártunk vezérfője volt, a javaslat ellen szölv. Beszédét egész terjedelmében lapunk más helyén kezdjük meg.

Utánna Andrassy Manó gróf szölvott a javaslat mellett, itt ott polemizálva az ellenzékkel, de a mely fejtegetései csak derűtséget keltettek.

Kuncz A. a kormánypart részéről szintén a javaslat mellett szölvott a beszédében hivatkozott a választásoknál szereplő csöcselékre, mely kifejezés élénk szóval társra adott okot közte és Andreanszky Gábor közt.

Ellene szölvottak még a javaslatnak nem kisebb hatással mint Irányi, Tóth Ernő, Andreanszky Gábor, Rác Géza, Szalay Imre.

Orbán Balázs az alkotmány elleni merényletnek tekinti a törvényjavaslatot, mely a népjogokat csönkítja. A miniszterelnök megrendszabályozta a főrendiházat, most a képviselőházat akarja megrendszabályozni. Mit érnek a szigorú választási törvények, ha azok végre nem hajtatnak. A kormány millióit áldoz vesztegetésekre, etetésre, itatásra, a kerületeknek meg van a határozott és szabott ára, a kortések egész nyíltan vesztegetnek, mert ebből már titkot se csinálnak. De honnan kerülnek azok a milliók? A jökevdü adakozó maga nem adja, a jelöltek sem, jó volna e talány megfejtésére jutalmat kitűzni. Oly viszonyok uralkodnak ma, hogy még a három évet is le kellene szállítani két évre. Nem fogadják el a törvényjavaslatot. (Helyeslés és szelsóbalon.)

A tárgyalás ezután félbeszakítottván, folytatása a mai ülésre halasztott.

A főrendiház rövid ülésben elfogadta a temes-béga-völgyi vízszabályozási tásrulat pénzügyi viszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslatot, továbbá Pauler Tivadar igazságügyminiszter felszólalása után, a katonai hatóságok által közigazgatási uton hozott kártérítésben marasztaló határozatok hatályáról szóló törvényjavaslatot és végül megállapította a ház jövő évi költségvetését.

Ugron Gábor interpellációja.

— A képviselőház decz. 9-iki ülésében. —

Ugron Gábor a képviselőház tegnapi ülésén a nagyváradi kath. püspökség vagyoni viszonyainak tárgyában interpellálta a közigazgatási minisztert. Az interpelláció így hangzik:

A püspökséghez 124 plébánia tartozik, melyeknek több plébánosa az éhséggel küzd, míg a püspökség birtokainak terjedelme enormis, de ennek dacára a püspöki javadalmak adósság van. A 8 millió katholicus megkövetelheti, hogy vagyonát híven kezeljék. A következő interpellációt olvassa föl:

Tekintve, hogy a püspökségek vagyona egyházi és közművelődési célok támogatására alapított vagyon.

Tekintve, hogy a püspök püspöksége vagyonának törvényes, az alapított rendelkezése által korlátozt használatvezetője s nem tulajdonosa,

Tekintve, hogy a király legfelsőbb kegyuri joga és kötelessége, hogy a püspöki javadalmak használatát ellenőrizi s épségét védelmezi, a vallás- és közigazgatási miniszter által gyakoroltatik, kérem:

Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy a nagyváradi püspöki javadalom vagyonállományában megrongáltatott.

Van-e tudomása arról, hogy az előbb házilag kezelt birtokok hosszú időre potom áron használatba adtak és a vagyonhoz tartozó felszerelés használatértéke nem tökécsített.

Van-e tudomása arról s kész-e felvilágosítást adni, hogy a püspöki javadalmat most mennyi jelzőlog- s lebegő adósság terheli?

Mit szándékozik intézkedni, hogy a meglazult vagyoni állomány helyreállítsák?

Herman Ottó interpellációja.

Való-e s van-e az igazságügyminiszternek tudomása arról, hogy a kir. kuria 2-dik büntető tanácsa ítéletileg kimondta azt, hogy az ugynevezett ferblí játék nem szerencse játék, tehát nem is büntetendő.

Való-e, hogy ugyanaz a tanács, ugyanabban az ítéletben azt is kimondotta, hogy az a rendőr, ki ajándékkal megkínáltatott azért, hogy a ferblit fel ne jelentse, nem volt vesztegetésnek kitéve, mert nem köteles a ferblit feljelenteni?

Mint hogy azonban tény, hogy az ugynevezett ferblí tisztán a vak szerencsén alapul, s nyilvános helyen üzve beledűközik a kihágásokról szóló törvény intézkedéseibe; továbbá a rendőrnek ajándékkal való megkínálása oly czéllal, hogy a szándékba vett jelentést meg ne tegye, még akkor is vesztegetés kisérlet, ha a rendőr esetleg tévedne:

Kérem a minisztertől: mit szándékozik tenni, hogy a végérvényes ítélet melyreható gonosz következményei elenyésztesenek?

Irányi Dániel beszéde

az 5 éves mandatum ellen.

— A képviselőház decz. 9-iki ülésén.

T. ház! A jelen tvjavaslat egy századok óta fennálló s az 1848-iki nagy átalakulás által is meghagyott intézmény módosítását czélozza. Századok óta fennálló, mert a régi országgyűléseknek nem volt ugyan megszabva három évi időtartamuk, de midőn törvény volt, hogy minden harmadik évben tartassék országgyűlés, az ép annyi jogot biztosított a népeknek, mint a három évi tartamú országgyűlés.

A képviselők mandátumának meghosszabbítására mi helyes indok sem forog fenn s ellene szól alkotmányos életünk hagyományos fejlődésének.

A törvényjavaslat nem felel meg e választók kívánságának sem. Ezt nem állíthatja a kormány sem! Mert egy választó kerület sem nyilváníttotta ki ezen kívánságát.

A t. miniszterelnök ur felhozta, hogy a remélhetőleg megerősödött új főrendiházal szemben a képviselőházat is erősíteni kell. A szölvő nem tudja megérteni, miként erősödnék a képviselőház, ha időtartama meghosszabbították? A képviselőház tekintélyét nem a mandatum hosszabbítása szerzi meg, hanem az, ha oly törvényeket hoz, melyek az ország javát czélozzák s megfelelő a nemzet kívánalmainak és igényeinek.

S a képviselőház nem szorult arra, hogy a főrendiházzal szemben vagy a főrendiház mellett mesterséges uton tekintélyt szerzzék neki. A képviselőház szervezésében rejlik a tekintély.

Mig a főrendiházi tagok csak a maguk nevében szólhatnak, addig a képviselőház tagjai tizenhat millió ember nevében, az egész nemzet nevében beszélhetnek. Aki tehát a nemzet nevében szól, annak kétségkívül kell oly tekintélynek lenni, mint a ki maga nevében beszél. Ha vannak ott a főrendiházban gazdag emberek, az a tizenhat millió ember, melyet mi képviselünk, bir tan annyi vagyonnal, mint az a néhány száz főrendiházi tag.

Ha a főrendiház tagjai régi családból származotnak, mi régebbi családok képviselői: a nemzetet. Az ágak nem lehetnek öregebbek a törzsnél, melyből kihajtottak. Ha a főrendiház tagjai fényes multtal s régi érdemekkel bírnak; — az a nép, mely ezredéve védi vérével e hazát, kétségkívül bir oly fényes multtal s annyi érdemmel; a kik tehát ezt képviselik, azok is birhatnak tekintéllyel. Csak híven teljesítsék kötelességeiket a képviselők s ne tárgitsanak, midőn a nép jogairól van szó. Ha a főrendiház ideig-óráig ellenáll is, kitaró munkát annál inkább engedni fog, minél törekenyebb lesz a huszadik század előestéjén az a kiváltságos alap, melyen a főrendek állanak.

A t. miniszter ur — így folytatja Irányi — elismervén, hogy vannak országok, a melyekben az országgyűlés 3 esztendőnél rövidebb ideig tart, valamint a másik, a melyekben azoknak tartama ennél hosszabbra terjed, az öt év mellett azért nyilatkozik, mivel Anglia példája a sikeres működésre ezt a közep időt jelölte meg. Hogy az angol parlament tartama, ámbár törvény szerint hét esztendőre terjed, átlag mégis csak öt érig tart, azt mindnyájan tudjuk, de mellőzve mindazon okokat, a melyek Angliában a parlament tartamának 3 évről 7 évre való felemelését előidézték, s a melyeket a vita folyamán Beöthy Ákóst t. képviselőtársunk már fejtegetett, legyen szabad emlékeztetnem a t. miniszterelnök urat, hogy valamint vannak, úgy voltak Angliában is, a kik a régi gyakorlatra visszatérni óhajtottak, a mint hogy mindjárt a parlamenti reform után, 1833-ban indítvány tétetett az alsóházban a három évi ciklus visszaállítására, s ez indítvány azon alsó házban, a mely a törvény szerint hetedfélszáz tagból áll, s a mely akkor igen látogatott ülést tartott, mindössze 49 szavazattal maradt kisebbségben.

Igaz ugyan, hogy az újabb alkotmányok sok helyt három évnél hosszabb időtartamot szabtak meg az országgyűlésnek; de ne veszítsük szemünk elől azon körülményt, hogy azon országok némelyike a képviselőtestületet fele részben időközben rendeli megújittatni, ez által kíván a nemzet akaratának gyakoribb nyilvánulására alkalmat szolgáltatni.

Ugy a t. belügyminiszter ur, mint a

közigazgatási bizottság mellőzték azt az okot, a mely pedig az öt éves országgyűlés barátai részéről leginkább szokott hangzotatni.

Mellőzte a miniszter ur indoklásában, és a bizottság jelentésében — ámbár a tegnapi előtti ülésben az előadó ur, mint némely más szónok ezekre is súlyt helyeztek — értem annak szükségét, hogy a viszálelések, különösen vesztegetések, a melyek a választásoknál előfordulnak, és amelyek egyrészt a jelölteknek anyagi állását assák alá, másrészt pedig a nép erkölcsait rontják meg, minél ritkábban forduljanak elő.

En pedig t. képviselőház, ezt tartanám a legfontosabb indoknak, feltéve, hogy nem lenne más mód a létező bajnak orvoslására. De vannak, még pedig biztos eszközök, ezen, a nemzet életfáján rágódó féregnek kiirtására.

Mindenek előtt elkerülhetetlen szükség, hogy a jelzett visszaéléseket, a tisztviselők hatalmaskodását, az etetést, itatást és a vesztegetésnek egyéb nemeit szigorúan tiltó törvények szorosan alkalmaztassanak. (Ugy van! balfelől.)

Fájdalom, e részben ugy a választott, mint a kinevezett tisztviselők sok helyütt nemcsak, hogy nem teljesítik kötelességüket, sőt maguk rossz példával jártak elől, kijátszva, néha egyenesen lábbal taposva a törvény legvilágosabb rendeleteit. A központi kormány pedig, ugy látjuk, ezen visszaélésekkel szemben szemet huny, azok meggátolása iránt komolyan nem intézkedik, s ha elküvetettek, azoknak megtorlásáról kellőkép nem gondoskodik. Így aztán az történik, hogy a tisztviselők hova tovább mind nagyobb önkényt gyakorolnak, jelöltek és emberek mind vakmerőbben és vakmerőbben folytatják a lélekvásárlást, rontják a néperkölcseit és meghamisítják a nép akaratát. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Hozzájárul, hogy a kérvénnyel megátadott választások megbírlása oly bizottság elé kerül, melyekben ugyanazon többség tulnyomó, mely ellen a legtöbb panasz keletkezett és melyek ennélfogva érdekelve vannak, hogy a visszaélések büntetlenül és a választások érvényben maradjanak. S ha olykor-olykor az ellenzéknek is kedve van, csak hogy némileg részrehajlatlanoknak látszassanak és az elkeseredést maguk ellen csökkentsék, — hallgatva arról, hogy ez csak ritka esetben történik, — ez által is csak azt bizonyítják, hogy a bírói tiszt, mely mind irányban személyválogatás és pártra való tekintet nélküli részrehajlatlanságot követel, nem alkalmasok.

(Vége követ.)

E. M. K. E.

Az E. M. K. E. igazgató választmány a f. hó 12-én (szombaton) d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében havi rendes ülést tartja. T á r g y : Több folyó és kisebb jelentőségű ügy. Dr. Haller Károly alelnök, Sándor József titkár. — (Ismételtlen megjegyeztetik itt is, hogy a m u n k a p r o g r a m m tárgyalása ez üléstől elmarad.)

Pótsa József, Háromszék megye főispánja, karkészeny másod napjára hivta föl megyei választmány alakítására a megye fiait. Midőn a minden sorában nyomatékos, mely lélekkel és bölcs fölfogással irt fölhívót az öröm sietségével tesszük közé, véletlen jó jelt látunk abban az esetlegességben, hogy a megalakulás épen évfordulati napján történik az egyesület legislegelső megindulásának. Tavaly karácson másodnapján jött össze legelőször az az értekezlet, melymég csak a meggyőződést hozta, hogy — általában az erdélyrészi magyarságot tenni kell s ime [kerék egy év — mind konkréttebbül lép előtérbe, a teendők iránya, köre, feladata. „Megtartani fajunkban, birtokban, nében és nyelvben a mi megmenthető és megtartható“ — ez volt csak az általános jelszó, Hogyan és hol? Ezt hagyjuk épen a megoldás számára föl. A megoldás helyes tervezetének kidolgozása még messze előttünk áll s a legalkalmasabb időben lépnek föl székely testvéreink, hogy beleszólásukkal tágtítsák és megtisztítsák látkörünket Egyesületünk erdélyrészi egyesület, melyből nem szabad hiányozni egy vidéknek; sem az elpusztulásnak küzdő székelység közébotte — azt hisszük — legjobban megfogja győzni nemzetiségeinket, hogy mi nem őket akarjuk megvadásolni, jellegükből kivetkeztetni — ezt csak egy absolut állam próbálná meg! — hanem magunkat akarjuk a testvériség szent kezfőjéje által megmenteni és erősíteni. A félig magyar megyék előháda után megindult a derék had is, hogy utat nyissanak a mindenünnen elmaradt utócsapatnak. Egyetérte és megbeszélve, — erre találkozó a közművelődési egyesület!

A felhívás így hangzik:

Felhívás. Háromszék megye lakosai! Ihoz. Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület alakuló közgyűlésén tartott titkári jelentésből olvashatták azon ígéretet, hogy alkalmas időben a háromszék megyei lakosságot a háromszék megyei választmány megalakítására összehívom. Alkalmas időnek azt tartom, mikor a gazda és ipari munkája szünetel, mert hol a hét minden munkanapját megkésztározni kellene, hogy a kétséget megelhetést biztosítani lehessen, ottan a munka napjai drágák. A megválasztott születés-ünnepek második napját vélem legalkalmasabbnak összejövetelre, és azért ezen napra kérem föl a megyeházán megjelenséere. Nekünk, kik Szent István birodalmának keleti határain elszigetelten élünk annyi vész és vihar között egyedül az isteni gondviseléstől védve azon kis földön, mely csakis annak védelmében bőven ott volt csúkn és fáradság munka verejék, csepepítőit termékenyül, meg kell ragadnunk az alkalmat, midőn az összes magyartársadalom felébresztve álmaiból, mentő keznyújt az erdélyrészi magyarság védelmére, mely magyarságnak tulnyomó része mi vagyunk. A magyar nemzet honfoglalásának ezredik éve közeledik. Ezer év a leltér valj közledek volt. Kezdjük a második ezer éves fajunk számszellemei és vagyoni gyara polására való munkával. Ezen nagy czélok és résére alakult az erdélyrészi magyar közművelődési-egyesület, lelkesen támogatva királyi hágon tuli testvéreink által. Nagy czélok vannak kitűzve, és ezen czélok elérésére az összes magyar társadalom öntudatos, tartó közreműködése szükséges. Résztven a kitűzött nagy munkában kérem fel Háromszék megye lakosait, azon biztos reményben, hogy mint eddig mindig, midőn nagyobb körű társadalmunk bajai orvoslást, tettem felhívásaim, nem, ugy ezen esetben sem tagadják meg közreműködésüket. Az isteni megváltó ünnepek második napján, léssam Háromszék megye lakosságát az erdélyrészi magyar közművelődési-egyesület között szent zászlója alá sorakozva; miért is ezen napra boldog felvirradást kívánok. Kérem Sepsiszentgyörgyön, 1885 deczember 5-én.

Pótsa József.

Táncoljunk az „E. M. K. E.“

Ért! A szászvárosi magyar hatóság — mint lapunknak írják — f. hó 5-én az „E. M. K. E.“ javára táncmulatságot rendezett, mely eléggé sikerült. A magyarság nem pártolta ugy amint kellett volna, de azért az eredmény kielégítő volt. Ott voltak: Pataky Irma, Ineöy Vilma, Lucze Barcsa, Csulay Erzs, Kondeffy Borbála, Molnár Etelka, Méres Juliska, Herman Etelka és Ida, Dáné Lenke, Nagy Vilma, Rákóczy Ilona, Vitályos Sarolta, Grün József és Kolovrath József.

Az ügyvédek az új főispán ellen.

Említettk annak idején, hogy a budapesti „Ügyvédi kör“ mozgalmat indított meg a közigazgatási reformjavaslat ellen intézkedése ellen, amely a főispánok befolyását biztosít a bíróságokra és bírák mozgalmat máris nagy hullámokat vet a szászvárosi; maga a budapesti „Ügyvédi kör“ hétfőn közgyűlést tartott, s egyenes föliratot fogadott el a képviselőház ellen, amely a törvényjavaslat említett intézkedéseinek megváltoztatását sürgeti. Az érdekes föliratot a következőkben ismertetjük.

Ha a főispán befolyhat az igazságügyi közigazgatásra, jelentéseket küld a miniszternek, kijelöl előléptetésre: akkor képtelen a megye egész bírósági személyzete elnökötől az utolsó irókig a főispánnak kezében járni. A megyei közigazgatás ismét összevadászik a helyi igazságszolgáltatással, mert mindakettőnek felettes közege egy. Mint valamikor két alispán volt a megyében, politikai s bírói alispán, ez a törvény széki elnököt ismét ily másodalispáni helyzetbe állíthatná vissza s a kiszerű megyei érdekeket összemolyíthatná az igazság kezelésével.

A bírói kinevezéseknél nem a törvényben megszabott kellek, hanem a politikai és családi szempontok lépnek első sorba előtérbe. S az előléptetésnél nem az előzetes tapasztalata döntene, hanem a főispán ajtálata. Ha a törvény a főispánt mint törvényes informáló közeget állítja fel, ezzel a kormányt utasítja, hogy ajánlatára különös súlyt fektessen; a bírói pedig a főispánnal szemben feszélyezné, egyenesen östönözne, hogy kegyében járjon. Ekként állhatna, hogy a bírói függetlenség helyre egy új fogalom lépne: a bírói alárendeltség. Előállhatna, hogy a bíró független maradjon, de csak akkor, ha a főispánnal szemben meggyőződéssel birni mörészelné. S ez kihatna magára a bíróságra.

Jogkérdések közigazgatási vagy épen pártszempontok szerint döntetnének el. A felek számára a bíróság hozná az ítéletet, de a bírónak nem egyez a főispán diktálna, és pedig nem a korpus jurisból. Nem volna egy az igazság mindenki számára. Sőt a főispánnal nemcsak a pártmenny, de a hatalmas egyén is vesztélylyi fenyegeti az igazságszolgáltatást. Az 54 § jogait saját hatalmának öregbítésére is használná ki. Ez az emberi természetben rekszik. S fölügyeleti hatalmának alárendelté volnának a bíróságok, melyek előtt hivatalos ténykedése miatt esetleg felelősségre vonható, melyek előtt saját peret folytat. A főispán, mint helyi közeg, szátféle befolyás alatt áll. A hajdani nyílt parancsot titokzatos alakban újra felélednének. S ha ez bekövetkeznék, a jogszolgáltatás nem lenne igazságszolgáltatás többé.

A szászvárosi zászlósértök.

— Saját tudósításunk. —

Szászváros, decz. 7.

Emlékezhetnek még az „Ellenzék” t. olvasói arra az eseményre, mely Szászvárost szeptember 27-én a hunyadmegyei tüzoltó seregének közgyűlése alkalmával történt. Említve volt e lapban, hogy ugyanakkor Malász Ede tüzoltó segédtséget a diszkapura függesztett magyar zászlót letépte. Letépte pedig azon okból, mert Barcsay Kálmán alispán a diszkapun levő szász és oláh zászlókat, mint idegen nemzetek jelvényeit letépteti meret.

A lapok hosszasan referáltak a történetről, köztük az „Ellenzék” is. E tudósításokra Malász Ede egész halmozata a nyilatkozatoknak küldte be a szerkesztőségeknek, melyekben a levelezőket hitvány rosszakaratu rágalmozóknak nevezi el és fűzőkhoz kapkodva ártatlan voltát igyekszik bebizonyítani.

Ugy látszik, hogy Malász Ede maga is megijedt tettének következményeitől, tudta, ha bíróság elé kerül a dolgot, az igazság ki fog derülni. Igyekezett javszéklése által a derűségeit a maga részére hódítani. A közönség és különösen a szászvárosi közönség nagy része el volt adva a tüzoltó-segédtségeknek; a szász nyilatkozat jelent meg tekintélyes emberektől, akik megszánták Malász urat és sikra léptek mellette. Az ügyesség azonban nem nézhető volt és megindította a vizsgálót, alapul a „Hunyad” és megyei közlönyben megjelent tudósítást vette, melyben Herman Dező mint szemtanú részletesen leírja a zászlósértőt.

A szászvárosi járásbírósgazd az ügyet Fábian Imre albirónak osztotta ki, egy teljesen képzett, igazságszerető tisztviselőnek; tollnok Veress Zoltán volt.

Samoilu Popu ügyvéd és tüzoltó-parancsnok avval volt vádolva, hogy tiltott lobogókat használt, pedig tudhatta volna, hogy a belügyminiszter idegen lobogók és cimerek használatát az ország területén tiltotta; erre a tüzoltó-parancsnok azt a megjegyzést tette, hogy az oláh és szász zászlók Magyarországon nem tekintendők idegen és tiltott lobogóknak, mert az oláh és szász el van ismerve mint „nemzet” és ebből kifolyólag azoknak saját zászlójuk és cimereik van. De különben is nem ő rendelte el a zászlók kitételét, hanem a tüzoltó-választmány.

Malász Ede egy czingár, vézna emberke, folytonosan beszél, folytonosan faragja az éleket, mint a kénese: ide-oda mozog, itt is mond valamit, ott is beszél; szereti, ha nevetnek balga viccein, ilyenkor büszkén végig néz a hallgatóságon, hogy élvezze a hatást. Sokszor emlegeti tüzoltó-segédtségi rangját, melyre büszkébb, mint bármi foglalkozására. A tanuk terhelő vallomására gyorsan ugrik fel, hogy oda kiált: „A nem igaz, hazudik!” És ezt mindig oly komikus mozdulatokkal teszi, hogy a nevetést ritkán lehet kikezdeni. Sok derűségeit keltette, a midőn ünnepélyes hangon kijelentette, hogy a „Hunyad”-ban nem ő van vádolva, hanem Malász Ede, persze ezt a névváltoztatást egy maliciozus sajtóhiba okozta.

Tagad mindent, ő nem bújta gátolt senkit, hogy letépte.

Herman Dezőben nem a tanut, hanem a kikötött tekintet és vallomásaiban is mindig „ez cikkiró”-nak nevezi, és ezt bizonyos eleganciával mondja.

Terhelő vallomást ellene Herman Dező tett, ki látta a mint egy kis zászlót Malász letéptét és halotta a mint odakiáltott Gombos Károlynak, hogy ha nem tudja levenni a nagy magyar zászlót, hát tépje le; ezt több tanu is megerősítette.

A választmányi tagokat szintén kihallgatták, a kik között több olyan magyar ember is van, kik az oláh és szász zászlók kitévésére szavaztak.

Barcsay Kálmán alispán vallomásaiban vádoltak azon állítását, mintha ő volna a három zászló levételét elrendelő; ő csak a két nemzetiségi zászlót vette le, a magyar zászlót egyedül arra az esetre, ha a diszkaput is szétvágják. Ami azonban csak másnap történt meg.

Több mint 40 tanu kihallgatása után a bíró kimondását a folyó hó 5-én tartott végvárgyaláson eszközölték.

Samoilu Popu — mint röviden már jeleztük — a vád alól felmentett, Malász Ede egy havi börtönre és 50 ft pénzbírságra, Gombos Károly 14 napi börtönre és 20 ft pénzbírságra, és társai János, Wurm Ede,

Klaszter J., Stengel Dániel, Derzsán N., Lukács Alfréd 4—4 napi börtönre és 10 ft pénzbírságra ítéltettek. Az elítéltek felelőstettek.

R—y. K—n.

Művészet és tudomány.

I.

Favartné.

— Operett 3főlvonásban. Szövegét irták Duru és Chivot, zenéjét Offenbach. Kolozsvárott először decz. 7-én.

Favartné híres színésznő volt, ha jól tudom XV. Lajos korában. „Favartné” híres operett, és diadallal járta meg Európát. De ez a két híresség együttvéve sem volt képes meghódítani a kolozsvári közönséget; még Offenbach lágy, kedves, édeskes muzikája is hidegen hagyta a publikumot. — Persze, persze. Régi költők az „Favartné” s a közönség nem tudta a közönség az igazgatóság szeretetreméltó naivságát, hogy nagy betűkkel odanyomatta a színpad homlokára: „Uj operette.”

Édes Istennem! Derék Jaques Offenbach ha meghallná a másvilágon, hogy neki még most is vannak új operettjei! Hiszen már Budapestten hat hét estendővel ezelőtt elnyújtó Solymosi Ponsablémáki közvényes szerepét.

Mi is bírta rá az igazgatóságot, hogy a régi lomok közül éppen „Favartné” kottája elő? Talán az tetszett meg neki, hogy frivoltabb librettot keresve sem tud találni a különben sem tulságosan erkölcsös operett-irodalomban? Ha éppen frivoltásra fáj a fog, találhat azt eleget az újdonságok között is. Vagy valami kitűnő előadásban tudta produkálni „Favartné”, amely méltó volna a híres színésznőhöz és Offenbachhoz? A közönség az ellenkezőről győződött meg. Ez az operett egy szerepért van megírva; s ez a cizmeszerep. Ezzel megy diadalra, vagy bukik el az egész. És a diadal nálunk elmaradt; Rónasziék nem tudta érvényre emelni hálás szerepét, olyannyira, hogy hatást csak közvetlenül a függőlegződülés előtt a tirolai dallal ért el. Már pedig ha a cím szerep hiszen jó kézzel, úgy a többi szereplők (Serédi, Váradi Miklós, Megyeri, Makó, Mezei) lehetnek bármilyen jók, amint hogy jók is voltak, lehetnek akármit, minthogy tettek is elégt, — az operett veszve van. Rónasziék sem dallal, sem játékkal nem igazolta, hogy érdemes volt az ő kedveért fölleveníteni ezt a régiséget. A hatás után itélve, nemsokára vissza is vándorol oda, ahonnan elővették: a könyvtár poros polcaira.

A mese abból áll, hogy Favartné el akarja fogni a szász herceget rendeltetése; a híres művésznő természetesen menekül s a legkülönbözőbb alakban teszi fölismerhetetlen magát. Végül önként jelentkezik, eljátssza legjobb szerepét a király előtt, megnyeri ennek tetszését, mire Favartné barátai diadalra jutnak, ellenségei elbuknak és a függőlegződül.

A bolond történethez Offenbach kelleme zenét irt, néhány érdekes számmal; ilyenek Susanne entrée-ariaja, Favartné története, a részeg őrség kórusa, az öreg Montgriffont grófné dala, a nagy négyes és finále a második főlvonásban, a tirolai dal stb. stb. De azért sem a közönség, sem maga Offenbach nem tartotta remekművének „Favartné”-t; irt az operette-zene apja enél szebb zenét is.

Almaviva.

* A színházban tegnap este Essex grófia s Göncziné Teréz asszony jutalomjátékára feltűnt üres ház volt, pedig E. Kovács játéka a cizmeszerepben megérdemelte volna, hogy többen nézzék. Különösen a második és harmadik felvonások nagy jelesteiben excellált; előbb mikor ellenségeinek szemébe mondja, hogy nem féli őket s viszont ő vádolja őket, meg utóbb mikor a királyné miniszterei előtt elveszi tőle az alkalmi palást és arczul üti; E. Kovács Gyula játéka olyan művészi alkotás volt, hogy nyílt jelenetben is hosszantartó tapsra ragadta a közönséget. Mellette, legnagyobb szerencsével játszott Medgyasszay Evelin k. A. Eleinte, mintha maga sem tudott volna felmelegedni, hidegen hagyott, de teljes elismerésünket érdemelte meg az utolsó felvonás örülségi jelenetében. Itt anyai közvelenséggel alakított, milyent ritkán van alkalmuk élvezni, s ekkor jobban uralkodott hangján is melynek szokatlan lágyasága és olvadékonysága meglepett. Göncziné Erzsébetje nem a legperfektebb alakítás volt, sem a királyné méltóságát sem a megcsalt szívesedélyes, szerelmes asszonyt nem tudta elég hiven elénk állítani, Ivánffy rövid epizód szerepében igazi hévvel deklamált nyílt jelenetben tapost kapott. A három miniszter szerepét Szentgyörgyi, Török K. és Sárdi játszták. Makó, Essex gróf öreg udvarmestertének kis szerepében aratot tetszést. A jutalmazottak kiléptek a nézőtérből egy koszorut nyújtottak fel. (Figaro.)

* E. Kovács Gyula nemzeti színházunk első tagja és jeles művésze holnapreggel Fogarásra utazik, és Várady Ferencz derék vidéki társulatánál vendégszerepelni fog. Összesen hatszor lép fel a kitűnő művész s még pedig a következő, jobb szerepeiben: Othello, Bánk bán, Pohlavecz a rab, Severo Torelli, Beldi Pál, Toldi. A fogarasi közönség nagy érdeklődéssel néz a vendégszereplést és mind a hat előadásra a helyek előre el vannak bérelve. Első fellépése szombaton lesz Othelloban.

* Meghívó. Az erdélyi muzemegylet orvostermészet-tudományi szakosztálya a f. hó 11-én pénteken d. u. 5 órakor az egyetem természet-tanintézetében természet-tudományi szakulást tart. Tárgyak: 1. Dr. Benkő Gábor: Jelen-tés a múlt nyarán Hunyadmegyében tett ásványgyűjtő kirándulásainak eredményéről. 2. Parádi Kálmán: Alkalmos-e a szkiopontion biológiai demonstrációra?

* A gergely-dírói-jótekonny célú műkedvelő színtársulat — mint leveleznék írja — hosszú idő után ismét megalakult és Csiby Péter vezetésével már múlt hó 29-én a „Piros bugyelláris” előadásával, melynek tisztá jövedelme a dírói szegénysorsu tanulók felszerelésére fordított, jelentékeny erkölcsi és anyagi eredményt mutatott föl. Legközelebb, folyó hó 20-án az „E. M. K. E.” javára, a „Tündérlak Magyarhonban” kerül színre, reméljük nem kevesebb sikerrel, úgy a szereplők buzgalma és iparkodása, mint a közönség szíves részvétele tekintetében.

* Heyse Pál új drámája: „Az aventini lakodalm”. A majna-frankfurti színházban sikert aratott. A darab a római császárok idejében játszódik. Caligulával, és császári szörnnyel, a szerző Calpurnius Pisó személyében derék, jeles embert állít szembe. De csav Caligula alakja sikerült, míg a tulajdonképi hős csak lassan határozta el magát cselekedetre s ekkor megöli magát. A cselekvény érdekessége, a szerencsés szerkezet és költői szépségek nem feledtetik az alaphatát. Calpurnius aventini palotájában lakodalmát tartja Cloelia rabnővel, kit azonban Caligula elrabolt, meggyaláz s bélyeget süttet homlokára. Calpurnius ekkor egy össekesküvés élre áll, a császári palotába ront, színel megkérli s a császárt vendégeül hívja. De az össekesküvés, megtudva Calpurnius házasságát a rabnővel, elpártoltak tőle s Caligulát Calpurnius megöli ugyan, de nem lesz utódja. Calpurnius és Cloelia tehát mérget isznak és meghalnak. A szerzőt meleg ovációban részesítik.

Kirándulás Örményországba.

A historia szerint Eszestváros volna az erdélyi örmény metropol, de ezt a dicsőséget Szamosújvár nagyon kétséssé teszi. E helyre rándult ki a hó 8-án egyetemünk daleyete az erdélyi magyarság fókuszából az örményesség központjába, hangversenyt rendezni.

Sokan kérdezték: oly erős már az a fiatal testület, hogy kibír egy kirándulást? Mások meg azt kérdezték: Hát Kolozsvár nem nyújt elég garanciát egy hangverseny sikere iránt?

És mindenkinek igaza volt.

Már hetekkel ezelőtt megkezdődtek az alkudozások Voith Miklós bátyákkal, avval a mérges arcon kis emberkével, a ki ha Pestre kerül, leteremt a sárba Podmaniczky Fricki bárt, a született istendáns — de miután a praedestinatio hozza magával hogy Szamosújvárnak legyen mentora, buzdítja: szíkségre csak a szamosújvári kultortörvények megindítja. Ő a daleyet elnöke, a zeneegylet főfőpatronusa, a műkedvelői előadások vezetője, a kulisszák örökös lakója, a cigányok rettegett diktátora, az ifjúság torholója, az öregek lelkesítője és még isten tudja mi.

Ez az öreg ur az, a ki a daleyet hangversenye iránt felkeltette az egész város érdeklődését. Ki tenné fel arról a kutyanyki kis emberől? Kabátja takó, haja szürke, szakállá deres, lábai vékonyak, — de szemel szörű, nézése mérges, orra mérész, mozgása fürgé, járása hegyes, humora egészséges, gombasága kedélyes.

Ő fogadta a fél város élén a vasúti indóháznál a daleyet. Pedig alig látszott ki a fél város közül. Künn volt a városi zenekar, mind szamosújvári polgárok, kik zenével üdvözölték a kirándulókat; künn volt a dalárda, a mely szívélyesen elzengte a daleyetnek feleletül a maga jellegét. És ezzel megindult a menet a városba. Elöl a zenekar, utána a város minden rendű és rangú aprósága, majd a két daleyet, aztán férfiak, nők, urak, szolgák, gazdagok, szegények, oriai csoportban. A menet oldalán tarkállott a városnak két öre, mert Szamosújvárt is „röndnek muszáj lönni”!

A polgármester és Voith Miklós előtti tisztelgések után szétszortott a dalárda. Csak egy kapkodtak a fiukat ebédre, vacsorára, szállásra, fekete kávéra s volt bosszúság a házánál, a hol hat vendégre számítottak és csak három jutott, a kinek egy se jutott, annak el volt rontva a mulatsága.

A délután csakhamar eltelt. Ráborult az est a városra, gyújtogattak a lámpák. Gyűlt, sorakozott, tödult a végre nyomult a közönség a vigadó termébe. Egy talpalatnyi hely se maradt ember nélkül. Minden szemben öröm, minden arcon várakozás. A függőlegződült. Ott állt az egész daleyet, hatalmas hangon zengve el dalát. Böven jutalmazta a taps, az éljenzés, a tombolás: a meglepetés a meglepődés mindennemű kifejezése. Nem kevesebb elismerésben részesült Malonyai Dező szavallata, kinek még egy darabot kellett elszavalnia; Szilágyi Ferencz bariton szöveget, a damokos Andor hegedű szólója, Issekutz Aurél szavallata, de főnyomja volt a hangversenynek László Gabriella k. a közreműködése. Hangja csengő és szívehez szóló, előadása szabatos, a siker örösi. Egy szép csokor volt a daleyet halájának bár halvány kifejezője. Nagy számban szerepeltek a műsorban Szöllősi Áttilának, az egyet buzgó ifjú karnagyának, szerzeményei és a hangverseny előlési sikerének oroszán része őt illeti meg.

Nem kisebb hálával tartozik az ifjú egyet elnökének, Dániel Lajos joghallgatónak, ki a kirándulás tervezője és kivívója volt.

A frenetikus tapok mellett lefolyt műsor után táncot következett. A helyi óriási volt, a tánczölök száma végtelen, a helyközörszóra díszes, a férfiak tábora tömött. Pongrácz Laji húza — az ifjak járták — járták kivilágos-kiviradig.

A szünóra alatt kedélyes nevetéstől, humoros észrevételektől, lelkes felkiáltásoktól csengtek az étermek, György Emőd, Dániel Lajos, Sztupjár Samu köszöntötték fel a vendégszerető város polgárságát, — a mire Eszter ár ügyvéd, a zenekar elnöke válaszlott zamatos toasztban, élteve jelenlevő Ovári Kelemenét, Voith Miklóst stb. stb. — csak hogy ez a stb. stb. reggelig tartott.

Búszke lehet az egyetemi daleyet a kivívott dicsőségre. Polgárgyótt vitott ki magának ezzel a hangversennyel s megvetette a financiai eredménnyel jövőnek a fundamentumát.

Hallomásunk szerint Szamosújvár lelkes közönsége az egész hangversenyt meg fogja újrázni.

Szt.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 10.

— A város közigazg. bizottsága tegnap délután tartotta deczemberhavi rendes közgyűlését br. Józiska Samu főispán előlétele mellett. Az ülés szakkelőadónak a novemberi ügyforgalomra vonatkozó szokásos jelentéseik meghallgatása után, fellebezési ügyeket tárgyalt, melyek közül legnagyobb vitára adott több építési ügy, melyekben a Tanács határozatainak megváltoztatásával az illetőknek (Vikol A., Márk F., Lászlóczy P.) megadottot az engedély arra, hogy illeto házaik földét egyharmad részben szindelyel kijavíthassák. A 6-dik patika ügye is megjelent ismételtén a közigazg. bizottság előtt hova a többi öt gyógyszer-tulajdonos fellebezése következtében került ezuttal. A főkapitány I. foklag, a polgármester pedig II.-od foklag hozott határozataikkal ugyanis a Bíró Jánosnak engedélyezett 6-ik gyógyszer-tulajdonos helyéül a Trencsinvársort jelölté ki. A közigazgatási bizottság e határozatokat, a többi gyógyszereszek fellebezésének elutasításával, helybenhagyván, aként a sokat kísértett 6-ik patika ügye végleg megoldást nyert. Az adófelügyelő jelentéséből kiemeljük, hogy Kolozsvárt 1885. évre kivetett összes egyenes állami adó 334816 ft. 54 kr. tett; ebből befizetett nov. végéig 294208 ft. 39 kr. Eszerint az adóhátralék nov. végén: 40608 ft. 15 kr.

— Egy választás története. Gyakran a tegnap ment végbe a megye bizottsági tagválasztás, Dézsi Gyula előlétele alatt, meglehetősen érdeklődés mellett. Lázár István mellett nagyon jelentékeny párt alakult, de miután látta, hogy a választási rafinésnak minden nemet alkalmazásba veszik, felkérte választót, hogy hagyják el a választási termet — így lett megválasztva Eszterházy Dénes gróffal szemben, nagy szótöbbséggel Rosenberger Náci.

— Itt a tél — ez ma városunknak legnagyobb ujdonsága. Reggelre kelve vastag hó borította a láthatárt és utcainkat. Azóta pedig folyton száll-száll, a nagy hóhely. Ugy mutatkozik, hogy ezuttal már komolyan tél van. Komolyan — szomorúan a szegény embernek — mulatsággal kedveléssel biztatón — a gazdagoknak.

— A karácsonyi bazár melyről már szölvünk vasárnap nyílik meg a redutban. Jövő számunkban részletekkel is szölgünk, ezuttal csak a közönség figyelmét akarjuk felhívni a jótekonyságra való tekintettel.

— Árvízrel fenyeget a Szamos. A sok havasi esőzés következtében ugyanis annyira megdagadt a Kis és Nagy Szamos árja, hogy valóságos árvízrel fenyeget. A kis és nagy — brétyóutczákban különösen nagy a veszedelem.

— Egy csalónót fogott be ma a rendőrség, ki különféle uri házak számára árukat csalt ki kereskedésekből. Igazi neve Oláh István s természetesen, hogy többféle nevet használt. A rendőrség felszölitja a károsokat, hogy jelentkezzenek. A csalónót fogdában van.

— A kéményseprőknek kerületenként való beosztását ma hajtotta végre a kapitányság; és legközelebről közhírré fogja tenni a beosztást. Ezuttal tehát minden kéményseprőnek csak a saját kezeleltében lesz megpendve a kémények tisztítása.

— A képviselők egészsége cím alatt Londonban egy tudós orvos, könyvet adott ki s azt mondja, hogy a képviselők életét a törvényhozási munkák és küzdelmek nagyon veszélyeztetik. Azért nem rontja hát igen sok mameluk képviselő nálunk a deli termetét mással mint az „igen”-nel. Ezeknek életét talán csak nem emészt fel a törvényhozási munka.

— 10 ft bírtetés sulytja azt, a ki el nem sőpörti a havat, homokkal be nem hinti a fagyot korán reggel a háza előtt — ezt mondja Deák Pál főkapitány legújabb rendelete.

— Uj táviró hivatalokat kap Szebenmegye. Szerdahely és Szececel (Szelistye) községekben korlátozott napi szolgálattal táviró állomás nyitattik meg nemskorára.

— A bécsi nagy ékszerlopás nagyban foglalkoztatja a bécsi rendőrséget, a világ minden sarkára táviratoztak sőt Budapestre számos titkos rendőr érkezett Bécsből, kik arra a nyomra jöttek, hogy a tolvajok Budapestet az Kolozsvár felé vetették utjukat. A rendőrségek de sőt a közönség is mindenfelé talpon van akkora az érdeklődés, a mi talán inkább az ígért százalékos jutalomból magyarázható meg. Az

eddig vizsgálatból mind inkább kitűnik, hogy a tolvajok igen ügyes emberek lehetnek és semmi esetre sem hazaiak. Az üzletben hagyott műszerek melyekkel a zárokat kinyitották megérnek 200 ftot s több van köztük olyan a mit boltokban nem is lehet kapni.

— Pusztulunk — veszünk. A „Grosskokler Bote” írja hogy Segesvárt a keresdi szolgabírósgaz a mult évben 446 utlevelet állított ki Oláhországba. Az idén pedig három hál alatt 277 utlevél adott ki. És pedig 200 román, 59 szász, 18 magyar azonkívül 34 házaspár 19 gyermekkel. Hová jutunk.

— Sok ilyen honleány! Kovács Lidia, Kovács Sándor kakadi földirtokosnak leánya, aki különben erkörtlvelyesi birtokos, 500 forint alapítvánnyal az erdélyrezi közművelődési egyesület alapító tagjai sorába lépett.

— Kiténtetés. Sinkovich Ignác dr. kézdívarshelyi orvosnak a király a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta. — Nemzeti gyűjtés inditának Spanyolországban az elhunyt királynak állítandó szoborra. Így tiszteli meg a nép szeretett királyának emlékét.

— Egy vasúti vonat az arlbergi vasuton összeütközött tegnapelőtt egy más személyvonattal, — a két vonatvezető meghalt, az utasok közül pedig többen megsérültek.

— Szegény Veressagán. Ugyan csak rájár a rud. Nem elég, hogy Bécsben Ganglbauer érsek támadta meg képei miatt, — most meg Strossmayer diakovári püspök is irt levelet a bécsi érseknek, melyben keményen elítéli az orsz. festőt, s egyuttal alkalmat vesz magának, hogy a szász népről dioshimuszit zengjen. — Na ugy hiszik ez nemsokat fog ártani a művész hírnevének!

— Zsidók kiutasítása. A szentpétervári rendőrfőnök elrendelte a zsidók kiutasítását az orosz fővárosból, minthogy a pétérvári kormányzóság azok közé tartozik, a melyekben a törvény nem engedi meg a zsidóknak a tartózkodást és a melyekben csak t u r e t i k ideiglenes tartózkodásuk. A rendelet nem terjed ki a doctorokra, gyógyszereszekre, és kiszolgált katonákra, továbbá a kik gyárakban dolgoznak, de gyárosokra sem.

— Önéret. Egy ur 10 ftot akar ajándékozni egy csinos, de szerződés nélkül való színésznőnek. Az így méltalankodik: Uram, engem 100 frtkol szölvtek segélyezni!

— Visszavágot. Egy csinos fiatal ember ócsorolja az öreg cukrász pástétomát. Az öreg ur megharagszik. Fiatal ember — mondja neki — én már akkor is sütöttem pástétomot, mikor ön még a világon sem volt. A fiatal ember visszavágot: Mindjárt gondoltam, hogy ez a darab is azok közül való!

— A szerelem — sőtét verem. Régi historia de mindig új marad — s kivéleges a szíve meghasad. Prágában egy fiatal ember meglötte revolverrel kedvesét és önmagát. Növelte a szenzációt az hogy a tragédia délelőtt játszott le, s a fiatal legény csak 3—4 nap óta ismerte a lányt. Hihetőleg örült volt.

Dr. Pataki Jenő gyermekgyógyász, a budapesti Stefania gyermekkórház volt segédorvosa:

Rendel gyermekeknek belgyógyászati, sebészeti és szemészeti esetekben d. u. 2—4-ig.

Szegényeknek d. o. 9—10-ig ingyen rendelés. Lakása: belközép utca 19. sz. a. I. emelet. (Vikol-ház.)

50 ft jutalom.

A helybeli vasúti indóháznál a teher raktárból mult szombaton d. u. felrakodás közben elveszett egy bál szállítmány, mely hat tuozat brassai kék ujas inget tartalmazott. Ugyanakkor még három más stráfsekr is rakodott s könnyen megeshetik, hogy tévedésből más szekérre rakatott fel, vagy pedig ellopott. Alólirott 50 ft jutalmat ígér annak a ki az elvesztett portéká nyomára vezet. Az eset különben a rendőrségnél jelentve van.

Klein József nagyfuvaros Nagyhid-utca 1 sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BARTHA MIKLÓS.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

SZOKOLAY KORNÉL.

NYILTTER. *)

A Popp-féle Anatherin szájvíz több mint 40 év óta rendeltetik a legkitűnőbb orvosok által, köztük a boldogult Oppolczer tanár által is. Drache tanár is utjabban nagy eredménnyel alkalmazta a bécsi egyetemi kórházban, ugy szintén Schnitzler tanár is a száj, nyak, fogus és szájpádlas betegségeinél.

És ezért sokak számára a Popp-féle Anatherin szájvíz, mely kapható Kolozsvár minden gyógyszerárban, divatkereskedésében épen olyan biztos gyógyszer, mint nélkülözhetetlen óvószert lett és lesz mindenkinek, ki azt száj, torok és fogus betegségeiben használta.

Egyidejűleg figyelemzünk a szájvíz szédelgő és gyakran káros meghamisítására, melyek gyakran a kezelő orvost is megcsalják. Minden eredeti palacknak ott van a védjegy, mely az eredetiségről tanuskodik.

E gyógyszer rendkívül tekintélynek és elterjedésnek örvend az osztrák határokon kívül és egész Európában sőt Amerikában és Ausztráliában is vannak csodáló.

Figyelemzünk továbbá Popp J. G. cs. k. udvari fogorvosnak anatherin fogtapszára és növény fogporára, mely igen alkalmas és híres fogtisztító szer.

*) Ezen rovat tartalmáért nem vállalunk felelősséget, Szerk.

Hirdetések.

Bácsényszi József

mű-órás

Kolozvárt, fűtér 14. sz. a plébánia épületében.

320. (37—50)

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt

NAGY ÓRARAKTÁRÁT
mindennemű arany és ezüst, férfi- és női zsebbeli-, inga-,
borító-, ráma-, asztali-, ébresztő- és utazási órákból
JUTÁNYOS LESZÁLLÍTOTT ÁRAK MELLETT.

Különösen ajánlja a már nyolcszor s 1878-ban a párizsi
világkiállításon az arany éremmel kitüntetett
SPECIÁLIS LONGINES

féle óráit, melyek jósága, tartóssága és pontosága ez idő szerint páratlan.

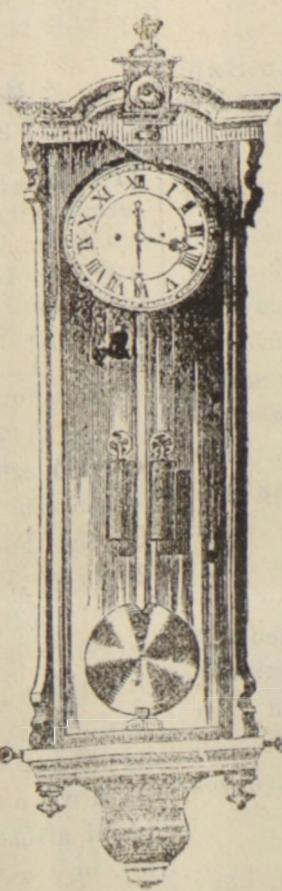
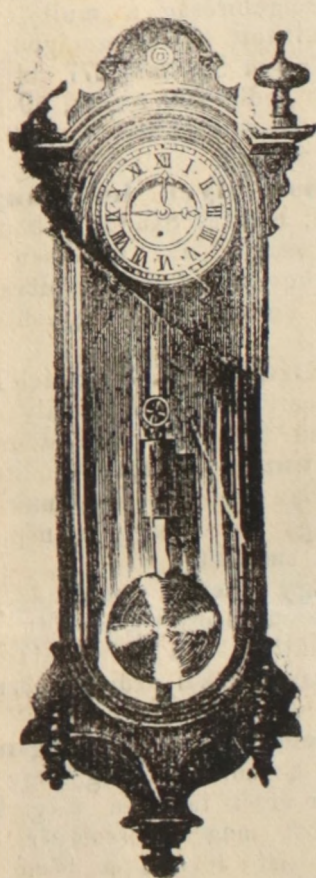
Arany és ezüst lánczok nagy választékban kaphatók.

Ócska órákat, arany és ezüst neműket a legmagasabb értékig átvész és ujjakkal becsérél.

A n. érdemű közönség becses pártfogását továbbra is kéri

kiváló tisztelettel

Bácsényszi József
mű-órás.

Videki megrendések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

A nálá vásárolt és javított órákért kétféle jótállást vállal.

4379—1885. sz.

Pályázati hirdetés.

A maros-ujvári fő- és a deés-aknai kir. sóbánya-hivatalok
1886. évi szertári szükségletei termények és anyagokban következő:

a.) Maros-Ujváron.

Elegybuza	1800 hec-ötlet
Törökbuza	900
Fagygyu gyertya	5000 kilogram
Petroleum (I. minőségű amerikai)	5000

b.) Deés-Aknán:

Fagygyu gyertya	1800 kilogram
Petroleum (I. minőségű amerikai)	500

Ezen anyagok és termények szállítását elvállalni szándé-
kozik felhivatnak, hogy 5% nyi bántpénzzel és a szöveg elő-
sorával átírt 50 kros bélyegjeggyel ellátott, esetleg csak egyes
anyagokra és egyes hivatalra vonatkozó, a pályázati feltételekben
megszabott módon kiállított és felszerelt írásbeli ajánlataikat 1886.
évi januárius hó 20. d. e. 14 óráig „Ajánlat termények (anyagok)
szállítására” felirattal ellátott borítékban lepecsételve a mar-
ujvára kir. főbányahivatalhoz benyújtásák.

A részletes feltételek kívánatra megküldetnek.

Maros-Ujvár 1885. évi december hó 5.

578.(1—2.)

KIR. FÖBÁNYAHIVATAL

(Utánnymomat nem díjaztatik.)

KÁVÉ, RUM ÉS TEA legolcsóbb forrása.

Garantírozott jobb minőségben és olcsóbb áron, mint a kül-
földiek hirdetik.

Kávé Malang, tisztaizü	1 kiló	1.25.
Kávé Lávé, igen jó	1 „	1.35.
Kávé Cuba, finom	1 „	1.45.
Kávé Ceylon, zamatos	1 „	1.60.
Kávé Portorico, non plus ultra	1 „	1.70.
Kávé Ceylon, kitűnő	1 „	1.80.
Kávé Jamaika nagyszemű	1 „	1.90.
Kávé Mocca, arabiai	1 „	1.85.
Kávé Menado, aranysárga	1 „	1.60.
Kávé Gyöngy, Ceylon, finom	1 „	1.80.
Kávé Gyöngy, Cuba	1 „	1.45.

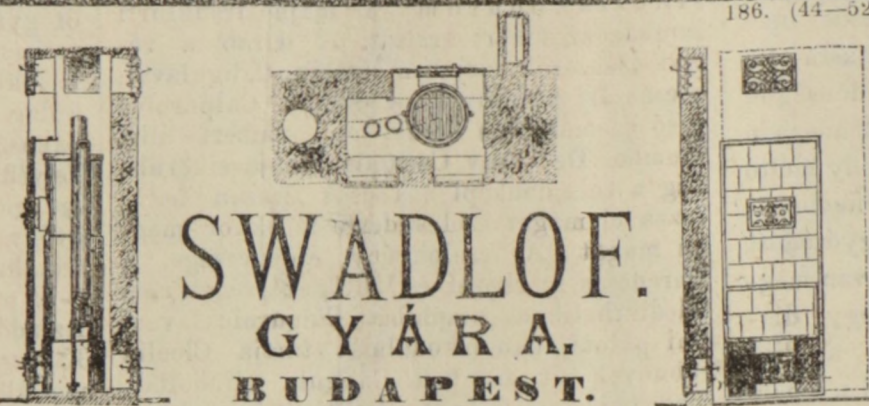
5 kilo vételnél helybeli t. vevőimnek 5 krral per kilo olcsóbb-
ban számítom és vidéki t. megrendelőimnek utárvétel a fenti
árakon bármely postaállomásra bérmentve küldöm.

Rum Cuba, magas foku	1 liter	— 60.
Rum Jamaica, finom	1 „	— 80
Rum Jamaica, szerezsen	1 „	1.20
Rum Old Jamaica London	1 „	2.—
Tea Congo, fekete finom	1 kilo	3.—
Tea Suochong, finomabb	1 „	4.—
Tea Pecco, virág kitűnő	1 „	6.50.
Tea Melange Peking	1 „	6.—
Tea Orange flowers superior	1 „	8.—

GERGELY FERENCZ

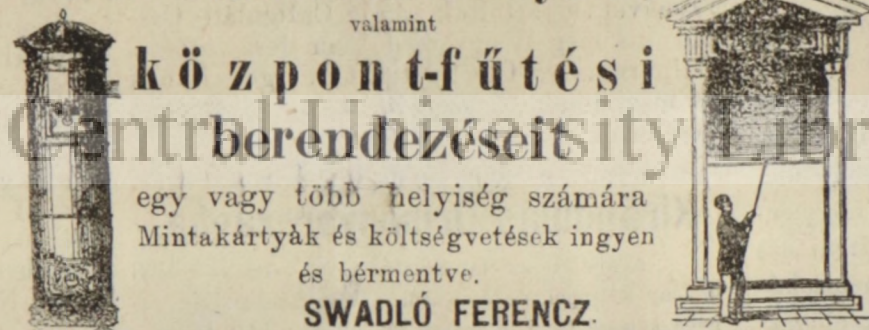
nél Kolozvárt, fűtér 20. sz.

523(7—10.)

**SWADLOF.
GYÁRA.
BUDAPEST.**

Kolozvári képviselő DEMJÉN AGOSTON mulakatos.
Ajánlja szabadalmazott zajtalan, önmagukat felhúzó **zárradó-
nyeit**, hullámozott **aczellemezből**, továbbá szabadalma-
zott **töltő és szellőztetési kályhát**,
valamint

**központ-fűtési
berendezéseit**
egy vagy több helyiség számára
Mintakártyák és költségvetések ingyen
és bérmentve.
SWADLO FERENCZ.

KARÁCSONI és UJÉVI AJÁNDÉKOK.

BÁNFFY-HUNYADI, PÁRIZSI ÉS BÉCSI
GYERMEKJÁTÉKOK
dus választékban a legolcsóbb árak mellett.

**Svájcz zenélő művek.
HANGSZEREK**
TAJTÉK és BOROSTYÁNKÓ-DOHANYZÓ
eszközök szintén a legolcsóbban kaphatók

KOVÁCS PÉTER-nél

Kolozvárt, fűtér 30-ik szám Tivoli ház.

Hangszerekről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Téli ruhák készítését

az idény előhaladottsága miatt leszállított áron vállalja el

321. (39—50.)

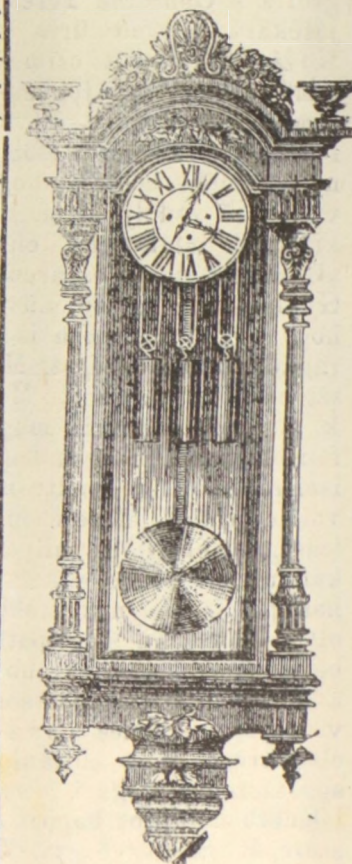
BUKOVSKY LAJOS

férfi szabó

a drezdai akadémia által képesített okleveles szabász

Kolozvártt, belmonostor-uteza 1. szám alatt hol minden
igénynek megfelelő

**bel- és külföldi szövetek mindig nagy választékban
kaphatók.**

Sinházi és táv lát-csövek, hőmérők, időjelzők.

Gör. csövek, orvoslástelek, szembüvegek.

BABOS SÁNDOR

Arany ezüst óra lánczok.

554.(6—50)

órás Kolozvárt.

Ajánlja már 25 év óta fennálló s
jó hírnévnek örvendő, dusan felszerelt
óra nagy raktárát

látyszerészeti műszereit,
tetemesen leszállított árak mellett.

Különösen ajánlom a most kül-
földön tett utazásom alkalmakor kész-
pénzzel jutányos áron vásárolt valódi
genfi arany, ezüst férfi és női óráimat.

Azonkívül ajánlom egy külföldi
hírneves gyárból való minden nemű
látyszerészeti eszközeimet.

Mindenemű óra és látszerészeti
eszközök pontos és szolid javításait el-
vállalom a legjutányosabb árt.

Minden eladott és javított óráért

két évi kezességet vállalok.

Videki megrendelések gyorsan és pon-
tosan eszközöltenek.

Egy jó házból való ifju kedvező föl-
telek mellett tanoncnak felvétetik.

Két évi jótállás